

ICT arbitrage, hoe werkt dat?

Als wij Nederlanders een geschil hebben, waar we onderling niet uitkomen, gaan we doorgaans naar de overheidsrechter. De eisende partij laat haar advocaat in juridische taal uitwerken wat zij verlangt en de advocaat van de verwerende partij stelt op schrift waarom die eisen niet terecht zijn. De rechter roept beide partijen op ter zitting in de rechtbank, om daar hun visie nogmaals mondeling te geven en stelt aanvullende vragen aan partijen. Daardoor ontstaat een completer beeld. Vaak zijn daarvoor meerdere zittingen nodig. Als de rechter voldoende informatie heeft sluit deze de zitting en trekt zich terug voor de beoordeling en het uitwerken van zijn vonnis. Dat wordt tijdens een volgende zitting gedeeld met partijen. Voor u waarschijnlijk een bekende rechtsgang maar hoe werkt dat bij arbitrage?

Arbitrage lijkt op rechtszaak.

Een arbitrage door een arbitrage instituut verloopt nagenoeg identiek. Doorgaans via slechts één zitting met hoor en wederhoor op basis van de ingediende stukken. De zitting wordt afgesloten met een vonnis door het college van arbiters. Het vonnis wordt vervolgens schriftelijk uitgewerkt en ter uitvoering toegestuurd aan beide partijen. Dat vonnis heeft dezelfde rechtskracht als het vonnis van de overheidsrechter (executoriale afdwingbaarheid en eindvonnis). Het wordt dus ook ingeschreven bij de rechtbank.

De acht belangrijkste verschillen.

In de basis lijken een rechtszaak en een arbitrage veel op elkaar maar er zijn ook verschillen. Niet alle arbitrage instituten hebben dezelfde reglementen. Omdat het hier over ICT gaat hanteren we het instituut SGOA als uitgangspunt. Wat zijn die grote verschillen tussen de overheidsrechter en zo'n arbitrage?

1. Bij een rechtszaak moet één rechter vonnis wijzen. Bij een arbitrage wijst het college van arbiters vonnis. Dat college bestaat uit twee juridische specialisten en een ICT specialist. Drie arbiters, waarvan een ICT deskundige, zijn beter in staat een goede afweging te maken dan die ene rechter. (Bij kleine zaken

2. Daarbij komt dat de overheidsrechter doorgaans te weinig kennis/ervaring heeft op ICT gebied. Uit een onderzoek van de Radboud universiteit bleek in 2012 dat bedrijfsjuristen van mening zijn dat de Nederlandse rechters sterk tekort schieten op ICT gebied. Ook op andere gebieden zoals aandelentransactie en financieel recht, maar die waren vermeld als keuzemogelijkheid voor gebieden waarop de rechtspraak tekort kon schieten. ICT was niet als mogelijke keuze vermeld maar scoorde desondanks het hoogst. Bij een arbitrage is die deskundigheid wel verzekerd.
3. Bij een arbitrage zien we vrijwel nooit bijkomende kosten vanwege deskundigenonderzoek (want de deskundige zit in het arbitrageteam).
4. De arbiters komen tot een vonnis op basis van het principe “goede mensen naar billijkheid”. “Bij de rechter gelden “de regelen van het recht”.
5. Bij de rechtbank zien we doorgaans een langdurige comparitie met meerdere zittingen. Bij arbitrage worden hoor en wederhoor en het vonnis doorgaans afgehandeld tijdens één zitting.
6. In tegenstelling tot een rechtszaak bij de rechtbank is een arbitrage niet openbaar. Er is geen ruimte voor publiek en dus ook niet voor journalisten. Op zich is er niets tegen openbaarheid, maar via die openbaarheid neemt de kans toe dat derden zich ermee gaan bemoeien op een wijze die de zaak geen goed doet. Bijvoorbeeld als een juridisch conflict daardoor speelbal wordt van gemeentepolitiek.
7. Tegen het vonnis van de arbiters is geen beroep mogelijk (tenzij dat vooraf is overeengekomen). Partijen hebben zich neer te leggen bij het vonnis en hebben geen mogelijkheden tot vertraging en uitstel via een reeks beroepsprocedures. Grote partijen, die er vanuit gaan dat zij “diepere zakken” hebben dan de tegenpartij, hebben vaak de neiging om de andere partij bij de rechtbank als het ware “uit te roken”. Zij hebben veel meer geld om advocaten er alles uit te laten halen over een reeks van jaren, waardoor de kleinere partij uiteindelijk opgeeft.

Zeven aantrekkelijke voordelen waar één nadeel tegenover staat en dat zijn de kosten van de arbiters versus de kosten van de rechter. Bij de rechtbank betaalt u griffiekosten en verder niets, want de rechter wordt betaald door de Nederlandse staat. De arbiters brengen hun uren tegen een officieel uurtarief in rekening. Daar staat tegenover dat de advocaatkosten bij een arbitrage doorgaans veel lager uitpakken dan bij een gang naar de rechter, omdat geen beroepsprocedures mogelijk zijn.

Aan de slag met arbitrage.

Als u na het lezen van deze blog aan de slag wilt met arbitrage is het handig te weten hoe dat in zijn werk gaat.

Arbitrage als alternatief voor de rechtbank is alleen mogelijk als beide partijen het daarover eens zijn. Daarom kunt u dat beter op voorhand al vastleggen in het contract. Als dat een contract is op basis van de Nederland ICT leveringsvoorwaarden hoeft u dat niet meer te regelen. Daarin is dat al geregeld. Bij de ARBIT voorwaarden van de rijksoverheid is het een optie die u in de bijbehorende overeenkomst moet bevestigen. Bij de nog jonge GIBIT voorwaarden van de VNG moet u dat helemaal regelen in de overeenkomst. Wellicht dat een volgende versie dit overbodig gaat maken.

Protocolleer conflictpreventie.

Met alleen maar de bepaling dat arbitrage in plaats treedt van de rechtspraak bent u er nog niet. In onze adviespraktijk zien we dat veel problemen ontstaan zodra een van beiden iets aan zijn/haar ontevredenheid wil gaan doen. Dan is het handig als in de overeenkomst is geregeld op welke wijze u dat onder de aandacht van de ander brengt. En ook welke stappen minimaal moeten zijn doorlopen alvorens een verschil van inzicht mag worden gekwalificeerd als een conflict dat moet worden voorgelegd aan de arbiters. Vaak groeit dankzij een dergelijk protocol een geschil niet uit tot een conflict omdat tijdens het doorlopen van die stappen een oplossing wordt overeengekomen. Vergeet dan niet deze oplossing zorgvuldig vast te leggen. Het probleem kan immers opnieuw de kop opsteken.

Het initiëren van een arbitrage.

Zodra er toch sprake is van een conflict is het handig (niet verplicht) om uw advocaat in te schakelen voor het initiëren van de arbitrage, het schrijven van uw verzoekschrift en uw begeleiding tijdens de zitting.

Beide partijen kiezen vervolgens ieder een arbiter en die twee arbiters kiezen samen de derde en bepalen de onderlinge taakverdeling. De arbiters mogen geen relatie hebben of hebben gehad met een van beide partijen. Als dat wel is komt er een andere arbiter voor in de plaats. Uw keuze voor een bepaalde arbiter betekent niet dat deze uw belangen gaat behartigen. U kiest hem of haar alleen vanwege deskundigheidsverwachting of goede referenties. (Bij geschillen tot € 50.000,- volstaat één arbiter.) De drie arbiters schatten het benodigd aantal uren in op basis waarvan u een voorschot in depot moet storten. Als uw tegenpartij wordt veroordeeld tot de kosten krijgt u dat geld terug, tenzij de arbiters een andere kostenverdeling vonnissen.

Het arbitrage proces.

Uw advocaat ontwikkelt vervolgens een verzoekschrift aan de hand van de door u geleverde stukken zoals brieven contracten, projectplannen, voortgangsrapportages en e-mail berichten. Uiteraard ook door middel van interviews met u en uw medewerkers. Dat verzoekschrift wordt ingediend en gaat tevens naar de tegenpartij. Daar gaat ook een advocaat aan de slag om alles te weerleggen in een verweerschrift. Meestal zijn verzoek- en verweerschrift toereikend voor de zitting. Soms volgen nog aanvullende stukken en meestal een pleitnota die de advocaat gebruikt om zijn visie toe te lichten tijdens de zitting.

Aan de hand van verhinderdata organiseert het arbitrage instituut een zitting waar naast de drie arbiters ook de twee partijen en hun advocaten verschijnen. U bepaalt samen met uw advocaat wie u meeneemt om uw organisatie te vertegenwoordigen tijdens de zitting. Bij voorkeur zo weinig mogelijk personen, maar in ieder geval wel de sleutelfunctionarissen en tenminste een handelingsbevoegd persoon.

Tijdens de zitting stellen de arbiters beide partijen in de gelegenheid om hun kant van het conflict toe te lichten. Daarna leggen zij een aantal vragen, die bij de arbiters zijn gerezen tijdens de bestudering van de stukken, voor aan de partijen. Op basis van de stukken en de antwoorden op die vragen komen zij via een besloten tussenoverleg tot een vonnis. Mogelijkerwijs zien zij aanknopingspunten voor een schikking, in welk geval partijen de gelegenheid krijgen om daarover zonder arbiters te overleggen.

Het vonnis wordt toegelicht door de voorzitter van het arbitraal college, waarna partijen huiswaarts keren. Enkele weken later ontvangen ze het vonnis op schrift. Daarmee is de arbitrage afgedaan en verplichten partijen zich tot uitvoering van het vonnis. Geen eindeloze kostbare pogingen om het arbitraal college tot ander inzicht te brengen, want beroep is niet mogelijk (tenzij dit vooraf is overeengekomen). Het vonnis wordt desgewenst bij de rechtbank ingeschreven zodat executoriale kracht heeft. Net als bij een vonnis door een rechter.

Meer weten?

Hopelijk heeft deze blog de werking van arbitrage voldoende toegelicht om in in staat te stellen een bewuste keuze te maken tussen deze twee varianten van conflict afhandeling. Mocht u nog vragen hebben dan weet u mij te vinden. U kunt ook eens rondsnuffelen op <https://www.sgoa.eu> waar u de nodige aanvullende informatie over arbitrage vindt, maar ook mediation etc.

Harrie Gooskens
LOGIT.partners